

MELYIK A JOBB: A SZEGEDI VAGY A FALUSI?

LISZTES RIPIOT A MALOM ELŐL

Messze van a vizimalom, indolni kell friss hajnalon. Deifel jár, míg odaér búzával a rakott szekér. Búzaszék legtehetőse mentem volna szívesen én. Edesanyám simogatta lágy hajcskám: Nem bocsátalak kislíacsokám.

Hej, de régen is volt az, amikor Gyulai megírta ezt a kis verset. Azóta már az utolsó vizimalom nagy lapátos kerekére is elporladt, vagy úgy megnyagdukt, hogy csak a néprajzosok és a régészek becsülik valamire.

A mai modern időkben már senkinek sem jutna eszébe, hogy vizimalomban, szőlőmalomban öröltesse a búzáját. A vásznas vitorlákat, lapátos kerekeket óriás gözturbinák, villanymotorok helyettesítik már hosszú idő óta. De azért a régi szokások élnek még ma is. Vége van a cséplésnek, a kukoricának viszont érnei kell még, s az »augusztusi kiskarácsony« hogyan is lehetne jobban hasznosítani, mint malomba járni.

Bár ma már szinte minden faluban van hengermalom, gőzmalom, vagy legalább is liszt-cseretelep, ahova a városi nagy lisztgyárakból hordják ki a kész kenyernek való. Ezekre a helyekre azonban nem szívesen járnak az emberek. Azt mondják, azért, mert

otthon nem adnak olyan jó „lisztet”,

mint a városban. A teljes igazság ismeretében viszont úgy érzi az emberfia, hogy mostanában azért áll már virradatkor is 50–60 kocsi a szegedi Alföldi-malom előtt, mert a gazdák megszokták ezt.

Ha ma is élne Gyulai Pál, az idézett vers költője, akkor verse első sorát biztosan így módosítaná: indolni kell esthajnalon. Mert bizony a Szeged vidéki gazdák esthajnalon indulnak, hogy friss hajnalra már odaérjenek Szeged-Alsóvárosra, a Malomipari Egyesülés Szabadsajtó utcai nagy gőzmalma-

hoz. Mire a Nap feljön, a Szabadsajtó utca végig, a Pásztor utca egy jó darabon megtelik kocikkal. A friss hajnalon ébredők gyakran már csak a temető mellett foglalhatnak helyet. S bizony csak estefelé fordíthatják hazafelé a szekereik rúdját.

A malomipari munkások szinte emberfeletti erővel dolgoznak most. Annyi lisztet tesznek zsákba naponta, hogy a jó öreg vízi-malomszelmolároknak két egész esztendőre is sok lett volna. Reggelente, amikor először feszülnek meg a nagy lendkerék hajtókötélei, már 300–400 mássa búza áll ott a kocsikon a malom előtt. Hat-száz mássányit pedig tehergépkocsik hordanak oda délig. Ebből a budapesti kenyérgyárak kapják a finomlisztet. Amit nem győznek megörölni, természetesen rakárba kerül, de azért

mindennap lepereg 5–6 vagonnyi

liszt az idegesen reszkető szítákon. Kilenceszáz, ezer mássa búza behordását, cserélését összesen csak hat ember végzi. Estére kelve bizony alaposan elfáradnak. A mostani tempót szemlélve nem ártana még egy műszakot beállítani, azonban nem éri meg, mert mire munkába állna a műszak, vége lenne a szezonnak, mert ez leginkább csak addig tart, mint az augusztusi »kiskarácsony«.

Nagyon figyelemre méltó és dícséretes az a rend, tegyelem, mely a malom előtt sorakozó, nem ritkán százai is több ember körében uralkodik. Mindennap más arcok vannak itt. A rend azonban mindig a régi. A szekerek katonás sorokban állnak egymás után, senki sem tolatkodik. Csak a városi biciklisekre haragszanak, akik most még ha van is lovuk, akkor sem fogják be, inkább zsákonként, biciklivel tolják el a gabonát a malomba, s

nem állnak sorba a lovaskocsi között. A munkarend szerint a molnárak beengednek

minden kocsi után egy biciklist.

Egy sövényházi emberrel történt meg a napokban, hogy ki akarta játszani a cimborákat. Későn érkezett, a sor legvégére kellett volna állnia. O azonban mintha nem is malomba jött volna, lejjebb hajtott egy utcával, szerzett magának egy talicskát, úgy gondolta, majd egyenként betolagatja a zsákjait, mintha ő is városi lenne. Persze, hogy »lefűlleték« már az első forduló után. Leghátulra állították, mondván, hogy aki csak korán kelt, az várakozzék.

A hosszú várakozás alatt aztán van idő jócskán a beszélgetésre is. Mennyi kis történet, mese, tapasztalat cserél itt naponta gazdák. Az egyik nagyszékű bácsi bajszának sűrű pödörgetése közben mesélte el komájának, miként is csinálták annak idején, tizenhétben Dobronál a százhégyesek. Hogyan vertek fenekükre az olaszoknak, s hogy olyan jó söröt azóta sem ivott, mint amilyent akkor szereztek a »digókól«. A legtöbb szöbeszéd azonban

a liszt minősége körül

forog. Savanya Antal részkei parasztember állhatatosan kitart álláspontja mellett, hogy ebben a malomban már a harmincas években is mindig jobb lisztet adtak, mint a szomszédos Tisza-malomban. Esküszik, hogy így van ez most is. Megkérdezték a malom munkásokat: Ők mit szólnak ehhez. Nem először hallják, csak mosolyognak rajta. A mi malomunk is, a Tisza-malom is egyforma lisztet őröl, egységesek, sőt országosak a szabványminél. A szabványok betartását szigorúan ellenőrzik. Ők sem-mivel sem adhatnak különbséget, mint amilyent kint akármelyik cseretelepen adnak, mert az is itt készül Szegeden.

Erre a várakozók közül sokan rázzák a fejüket, s azt mondják:

— Nem igaz az, mert amit otthon cserélünk a múltkor, abból a lisztből nagyon lapos lett a kenyér.

Bátortalanul kockáztattuk meg a kérdést:

— Nem azon múlt-e az, hogy az asszony akkor kicsivel

több vizet adott a kovászhoz.

vagy netán leforrázta a »morzsolókat«.

Hát az könnyen lehet — hunyorítanak hamiskásan többen is —, de azok az asszonyok csak azt mondják, hogy a szegedi liszt mégiscsak nem falusi és ha nem megy el nekik az ember a városba lisztért, akkor csak az ember a hibás, még ha jó volt is az a falusi liszt.

Ezzel aztán a szegedi molnárak sem vitakozhatnak, sőt súgják, hogy ne hallják a gazdák: Jól van ez így, ha senki sem jönne a városba lisztért, akkor mi tán nem is lehetnénk molnárak.

Csepri József

TERVÁLYÁZATI HIRDETMÉNY

Szeged megyei jogú városi tanács végrehajtó bizottsága által terjesztett tervpályázatot hirdeti a szegedi Ságvári Endre-telepen felépülő földszintes, ikerített kerítéses munkásszállók lakóház sorozatának építésére. A pályázat Szegeden lakó állampolgárok részére. A részletes hirdetményt és a tervezési programot 5 Ft ellenében lehet átvenni máj. 25-én, délután 2 óráig a városi tanács v. b. építési és közlekedési osztályán. Széchenyi tér 11. sz. II. em. 219. ajtószám alatt. A pályamunkát f. évi október 10-ig kell benyújtani a fenti címen benyújtani. A tervpályázat eredményét f. évi október 10-ig hirdetik ki Szeged megyei jogú városi tanács v. b. építési és közlekedési osztályán Széchenyi tér 11. sz. II. em. 225. sz. hivatali helyiségében.

Otthont kapott a dorozsmai zeneiskola

Beszélgetés a falusi zeneoktatás helyzetéről — két zene-tanárral

KÉT ÉVVEL EZEŐTT négy lelkes zenetanár megalakította Kiskundorozsmán a zeneiskolát. Akkor sokan kétkedve fogadták a hírt, mondván: nem lesz abból semmi. Igaz, akkor még csak négyük akarateréje és reménye volt, de nekik lett igazuk. Késztendél szívós, becsületes, hozzáértő munkával és a társadalom támogatásával elérték, hogy szeptember elsején az iskola saját épületébe költözik. A dorozsmai gazdák — a párt és a tanács hozzájárulásával és támogatásával — átadta használatra egész épületét, a hatalmas színpaddal felszerelt nagyszínház és több kisebb helyiséget.

Ebből az alkalomból megkerestük Bánhidit Odón igazgatót és megkérdeztük, milyen tervekkel dédelgetnek.

— Most, hogy az iskola önálló helyiséget kapott — mondotta Bánhidit Odón —, a zenekultúra terjesztésének minden akadálya megszűnt számunkra Dorozsmán. Nyugodt mederben folyhat minden tanszak tanítása, megoldódott a csoportos tanítás minden gondja. Nem kell alkalmazkodni senkihez sem. Eleven kapcsolatot tudunk teremteni a parasztfiatal-sággal, akik közül eddig is sok tehetség került ki, s magunkhoz tudjuk őket kapcsolni a zenével. Tág tere nyílik a népi és komoly zene terjesztésének. Minden hónapban

zenei bemutatókat tudunk tartani hangfalezzel, szőlőstákkal, zenekarral a tanulóknak, s ezekre a kívülről is fogadni tudjuk. Természetesen a munkásfiatal-ságot sem hagyjuk ki, azért sem, mert sok a munkás-növendékünk.

— **BEVEZETJÜK** rendes tanszakként a citerát, s a szegedi Zeneművészeti Szakiskola növendékeinek is tág teret biztosítunk — díjazás mellett — a szereplésre.

— A már eddig is összegyűjtött több száz dorozsmai és környéki népdal, népi játék, népmese és ballada mind feldolgozásra kerül, mert van helyiségünk, magnetofonunk.

Heintz Gyula zenetanártól is érdeklődtünk a dorozsmai zeneoktatásról.

— Nem véletlen — mondotta —, hogy a gazdák parasztaival működünk egy tető alatt. Nagy megértéssel találunk náluk. A mi zenénk tőlük származik. Ha nem akarunk idegenek szellemi rabszolgái lenni, tőlük tanuljunk — hivatkozott Kodályra.

— Ezért gyűjtjük — folytatta — a dorozsmai nép ajkán élő hagyományokat, s feldolgozva (énekkarra, zongorára, hegedűre, citerára, mesejátékokra) visszaadjuk annak, akitől kaptuk, — a népnek.

— **EZÉRT RENDEZÜNK** majd előadásokat, hangver-

senyeket, ankétokat, klubesteket. A közeljövőben, szeptember végén, vagy október elején rendezzük meg a népi citerások, népi énekesek és népi táncosok találkozóját Dorozsmán. Ez tapasztalatosszerű-jellegű lesz, s vacsora és szórakozás követi. Bemutatjuk egymásnak a népi zené-
lest, dalolást és táncolást.

— Mint ahogy igazgató kartársam elmondta, bevezetjük a zenehallgatást, s erre az általános iskolai tanulókat is meghívjuk, mert így válik a tanult tananyag szemléletessé. A VII. és VIII. osztályban nem is tudom elképzelni a zenetörténeti szemlélyenek tanítását másképpen, mint zenehallgatással. A beiratkozott zeneiskolásoknak a zenehallgatás kötelező, mert csak így bővíülhet zenei látókörük.

— A magyar népi citerát sokan lebecsülik és alábbvalónak találják azon játszani. Citerazenekarok felállításával ez a hangszer lassanként újból visszanyeri régi megbecsülését. Hogy könnyebben tanulhassanak gyermekeink, citeraiskolát állítottunk össze.

— **NEM ZENÉSZEKET**, sem világhíres művészeket akarunk nevelni, csupán zenéért, zeneélvező ifjúságot, amely megteremti az éneklő-zenélő, boldog Magyarországot — fejezte be tájékoztató-ját.

Röviden....

1957. augusztus 31. szombati

MOZI

Szabadság: 6 és fél 8-kor: Várnapi 3. és fél 8-kor: Rómeo és Júlia. Színes angol film. (Szeptember 4-ig.)

Vörös Csillag: 6 és 8 órakor: Hippolit, a lakáj. — Magyar film-vígjáték. (Szeptember 1-ig.)

Fáklya: fél 7 és fél 9 órakor: Ez történt Belgrádban. — Jugoszláv film. (Szeptember 4-ig.)

Jó idő esetén a második előadást a kerthelyiségben tartják.

Kiskundorozsmán 7 órakor: Pillanat embere. — Angol film-vígjáték. (Szeptember 1-ig.)

Postás mozi: 6 és 8 órakor: Egy ember frakkban című lengyel vígjáték.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Este 8 órakor: Bástyaestély 77.

— Operett 3 felvonásban.

MUZEUM

Fehértől elől, Móra Ferenc emlékművel, Szeged és a magyar irodalom 1848-tól napjainkig. Gyermekjátékok egykor és most (Roosevelt tér). Nyitva hétfő kivételével mindennap de. 10-től este 18 óráig. A magyarországi ellenforradalom című kiállítás (Múzeumi Képtár, Horváth M. u. 5.). Nyitva hétfő kivételével hétköznapokon de. 11-től este 19-ig, vasárnap és ünnepnap de. 10 óráig este 18 óráig.

KÖNYVTÁRAK

Somogyi Könyvtár

Olvasóterem nyitva: hétköznaponként 9–13 óráig. — Központi kölcsönzés: (a nyári belső munkák idejére) kedden és csütörtökön 11–13 és 15–18 óráig. — A Járás K. nyitva Széchenyi tér 9. szám alatti helyiségében ferde-
nőttek részére: hétfőn, szerdán és pénteken, az ifjúság részére: kedden, csütörtökön és szombaton 10–12, délután 2–6 óráig tart könyvkölcsönzési szolgálatot.

A fiókkönyvtárak a szokott helyen és időben folytatják kölcsönzési munkájukat.

Egyetemi Könyvtár

nyitvatartási rendje: augusztus 20–31-ig: Kölcsönzés: 9-től 14 óráig. Olvasóterem: 9-től 18 óráig. A Juhász Gyula Művelődési Otthon könyvtára a nyári szünetre tekintettel, augusztus 21–szeptember 10-ig hetenként kétszer, szerdán és szombaton 1 óráig nyitva. Kölcsönzés ugyanakkor.

ALLATORVOSI INSPEKCIÓS SZOLGÁLAT

Szeged város területén

Augusztus hó 31-étől szeptember hó 7-ig, este 6 óráig reggel 6 óráig (vasárnap nappal is) első-sorély és nehézsúlyú esetére inspektor Dr. Farizs Dávid Állami Állatorvos, lakása: Szeged, Deák Ferenc u. 22. II. em. Telefon: 43-17. Az állatorvos kiállításáról a hívó fél köteles gondoskodni.

— A 600 sz. Móra Ferenc Ipari-tanuló Intézet tanulói a tanévnyitó ünnepséget folyó évi szeptember hó 2-án, délelőtti 11 órakor az »Utórházban« tartják.

HÜVÖS ÉJSZAKA

Dél-Franciaország, a Német középhegység, az Alpok, valamint a Cseh- és Kárpát-medence feletti magányos gerinc alakult ki. A leszálló légmozgások hatására a területeken jobbra derült, száraz, a hajnali órákban az erős kisugárzás miatt hűvös, páras az idő. Az óceáni légáramok főleg az Északi-tenger vidékének időjárását teszi változóknak, csapadékos.

Várható időjárás szombaton estig: Változó felhőzet, legfeljebb egy-két helyen kisebb eső, mérsékelt szél, hűvös éjszaka, a nappali hőmérséklet alig változik.

Várható legmagasabb nappali hőmérséklet szombaton 20–23 fok között.

— **LAPUNKBAN** hírt adtunk arról, hogy szeptember 2-án a Szegedi Nemzeti Színházban megrendezésre került »Halló, itt Budapest« című műsorban Kázi László is fellép. Kázi szereplése azonban ezúttal elmarad bécsi utazása miatt, helyette Kabos László lép fel.

— **SZEGED VÁROS TERÜLETÉN** megkezdődött a kötelező baromfipestis elleni oltás. Felhívom a baromfitartókat az oltóbrigádok munkájának támogatására. A baromfipestis az eddigi tapasztalatok alapján az oltás elől elvonatagok tartják fent, mert fertőzés esetén az oltatlan baromfiak betegszenek meg és terjesztik tovább a betegséget. Értékeltem a baromfitartókat, hogyha baromfiakat az oltás elől elvonatagok, a kerületi tanácsok a 3/8/1956. sz. rendelet alapján a büntető eljárást azonnal megindítják.

V. b.-elnök

Fájdalommal tudatjuk, hogy **WINKLER SÁNDOR** elhunyt. Temetése szept. 1-én, vasárnap de. fél 12 órakor a zsidó temetőben. Villamos indul 11 órakor a Dugonics térről. Szegedi Izraelita Hittközség és a gyászoló család.

Láthatatlan zsidókat szomszaggat

BECSERÉLI

Szapranfűző Szövetkezet. Szabadsajtó u. 72. (alsóvárosi temető mellett). Ügyenitől alj-lug permetezésre és szőlőre állandóan kapható. Telefon: 31-76.

Asztalos, ács **SEKARMUNKÁSOKAT** és falparban járt **SEGEDMUNKÁSOKAT** azonnali belépésre **FELVESZ** a Dekorációs Vállalat, Klauzál tér 7.

Az MSZMP hírei

Hétfőn délután 4 órakor titkári értekezletet tartunk a pártbizottság osztályain. Kérjük a titkári elvtársak megjelenését.

Párt- és tömegszervezeti osztály

— **Először vezényelt operát** Szalatsy István karmester. Tegnap a Trubadur sikeres előadását dirigálta a Nemzeti Színházban — elismerés, siker és nagy tetszés mellett.

— **Ülést tart** ma délelőtti fél 9 órakor a Szakszervezetek Csongrád megyei Tanácsa a Tolbuhin sugáti színházban. Az ülésen meg tárgyalják, milyen szerep hárul az ipari termelés segítésében a szakszervezetekre.

— **Esperanto nyelvterület** is indult a Pedagógiai Szakszervezet. Jelenkénti lehet mindennap délután 5–7 óra között a szakszervezet kiübhelyiségében (Aprilis 4 útja 1. I. emelet, Hősök kapuja).

— **SZEP, NAGY FORGÓHINT** adnak át ma, szombaton délután 4 órakor a Bartók Béla téren a hinta építői, a Szegedi Kenderfonogár, a NIVO KSZ, az Éptő és Tatarozó Vállalat dolgozói a környék gyermekeinek.

TÁNEVNYITÓ A SÁGVÁRI GIMNÁZIUMBAN

Az iskola igazgatósága közli a szülőket, tanulókat és érdeklődőket, hogy az évnitő ünnepség szeptember 2-án, délelőtti 9 órakor lesz a Szabadság filmzsinatban. A tanuló ifjúság az Aprilis 4 útjai iskolaeépület udvarán gyűlekeznek reggel fél 8 órakor. Az ünnepélyen megjelenő szülőket a mozbizban várják.

Táncdalest a VIGADÓBAN

szombaton este 8 órakor és vasárnap 8 órakor. Fellép: **FALUDI MARIA** táncdalénekesnő.

DELMAGYARORSZAG

A Magyar Szocialista Munkáspárt szegedi lapja — a szakszervezeti bizottság — Szerkesztőség: Szeged, Széchenyi tér 10. Telefon: 35-35 és 30-03. Elnöki telefon: 35-06 és 34-36. Kiadói: Szeged, Klauzál tér 3. Telefon: 31-10 és 35-00. Feltesztik a megyei postahivatal hírlaposztálya és a hírlapkezelő postahivatalok.

Szegedi Nyomda Vállalat. Felső vezető: Vincze György.

BLABLA-BOMBA

„Blabla-bomba” — így nevezték el a franciák a legújabb »találmányt«, amely az amerikai Cook-laboratóriumban született. Olyan bombaműködő szerkezetről van szó, amely megfelelő helyen, nagy magasságból (akár 18 kilométer magasból) ejtőernyőn őrési hangszórót dob le a szükséges segédberendezéssel. A hangszóró hangja több mint 400 méterre elhalhat, magnetofon készülékről leadott »műsora« pedig propagandacélokat szolgál.

A rosszmájú franciák azt ajánlják a feltalálóknak, hogy a blabla-bombát frissen bombázott területek fölött dobják le. ahol a hangszóró rövid temetési beszédet mondhatna.

A spanyolországi strandokon tilos a kétrészes női fürdőruha

Spanyolországban nemrég belügyminiszteri rendelet jelent meg a strandolók és fürdőzők ruházatáról. A rendelet szerint a strandokon és fürdőhelyeken nők nem viselhetnek kétrészes fürdőruhát, s a férfiak sem hordhatnak háromszögű, úgynevezett fecske fürdőnadrágot. A női fürdőruhának be kell borítania a mellét és a hátat, de elengedhetetlen tartozéka kell, hogy legyen a szoknyácska is. Férfiak csak száraz fürdőnadrágot viselhetnek.